

Roma Ishyiraho Ibyahishuwe — Umubare Icenda

Kwanga Imfatiro: Impaka z’“Ibitambo Bya Buri Munki” n’Ingaruka zo Guhakana Ukuri mu Buhehesi bw’Abadiventisti

Jeff Pippenger
2024-08-21

Ubu turimo kwita ku murongo w’ubuhanuzi w’impaka zabaye mu mateka y’Abadiventisiti zerekeye ibimenyetso bitandukanye bya Roma. Ubu turimo kwita ku “bya buri munki” mu gitabo cya Daniyeli. Izo mpaka zigaragaza kwanga imfatiro z’Ubwadiventisiti, kwanga ubutware bwa Mwuka w’Ubuhanuzi, no kwanga intumwa yatoranijwe n’Imana. Kwanga umurimo wa Miller na byo bigaragaza kwanga inyigisho Miller yari yarahawe n’abamarayika bo mu ijuru, bayoboye Miller kugera ku gusobanukirwa kwe n’ubutumwa bwabyawe n’iyongera ry’ubumenyi igihe gitabo cya Daniyeli cyakurwagaho ikidodo mu 1798.

Abanga kwanga ukuri kugaragaza ububasha (Roma ya gipagani) bwabuzaga ko ububasha bwa gipapa bugaragazwa mu 2 Abatesalonike, bagaragaza ko badakunda ukuri; kandi kubera ko banze urukundo rw’ukuri, bahabwa ikinyoma. Na cyo kinyoma kikabazanira ubushukanyi bukomeye. Ikinyoma ni cyo gitera, naho ubushukanyi bukomeye babona ni ingaruka. Kubura gukunda ukuri ni byo bibasunikira. Ikinyoma kigereranya guhitamo kwemera inyigisho za Bibiliya mu buryo bw’ubuhurirane bw’ibitekerezo byinshi, bitandukanye n’abizera ko hariho ukuri kudakuka. Ni yo mpamvu ishusho Yesaya atanga y’ubu bushukanyi bukomeye Pawulo avuga, igaragazwa nk’ubushukanyi bwinshi, atari ubushukanyi bumwe gusa. Irindi tsinda ni abarakunda ukuri, bakemera ihame ry’ukuri kudakuka, kandi Yesaya abaranga nk’abahinda imishyitsi imbere y’ijambo ry’Imana.

Uku ni ko Uwiteka avuga ati: Ijuru ni ryo ntebe yanjye y’ubwami, isi na yo ni intebe y’ibirenge byanjye; none se inzu munyubakira ni iyihe? Kandi ahantu ho kuruhukira hanjye ni hehe? Kuko ibyo byose ukuboko kwanjye ari ko kwabiremye, ni cyo cyatumye ibyo byose bibaho, ni ko Uwiteka avuga. Ariko uyu ni we nzareba: ari we ufite umutima wicisha bugufi kandi umenetse, ugatitira ijambo ryanjye. Uwica ikimasa aba ameze nk’uwishe umuntu; utamba umwana w’intama aba ameze nk’uwaciye imbwa ijosi; utanga ituro aba ameze nk’utanze amaraso y’ingurube; utwika imibavu aba ameze nk’ushimye ikigirwamana. Ni ukuri, bihitiyemo inzira zabo bwite, kandi umutima wabo unezezwa n’ibizira byabo. Nanjye nzabahitamo ibibayobya, kandi nzabazanira ibyo batinya; kuko ubwo nahamagaraga, nta wasubije; ubwo navugaga, ntibumvise: ahubwo bakoreye ibibi imbere y’amaso yanjye, bahitamo ibyo ntanzezwaga na byo. Nimwumve ijambo ry’Uwiteka, mwa batitira ijambo rye mwe; bene wanyu babanze kwanga, bakabirukana babahora izina ryanjye, bavuze bati: “Uwiteka ahabwe icyubahiro”: ariko azabonekera ibyishimo byanyu, na bo bazakorwa n’isoni. Yesaya 66:1–5.

Abahindishwa n'Ijambo ry'Imana ni abaciwe muri Isirayeli, bo mu minsi y'imperuka bashushanywa nk'ibendera.

Kandi azamanurira amahanga ibendera, akoranye hamwe abirukanywe bo muri Isirayeli, kandi akoranyirize hamwe abatatanijwe b'u Buyuda, abakuye mu mpera enye z'isi. Yesaya 11:12.

Imana igaragaza ko ari Yo yubatswe inzu abo bari mu rwego batanga amaturo yahumanye bavuga ko ari bo bayubatswe. Ni iyo nzu biringiyeho igihe bavuga bati "iyi ni yo rusengero rw'Uwiteka."

Hagarara ku irembo ry'inzu y'Uwiteka, maze utangarizemo iri jambo, uvuge uti: Nimwumve ijambo ry'Uwiteka, mwa bantu mwese b'Abayuda, mwinjira muri aya marembo kugira ngo musenge Uwiteka. Uku ni ko Uwiteka Nyiringabo, Imana ya Isirayeli, avuga iti: Nimukosore inzira zanyu n'ibyo mukora, nanjye nzatuma mutura muri aha hantu. Ntimukiringire amagambo y'ibinyoma, muvuga muti: Urusengero rw'Uwiteka, urusengero rw'Uwiteka, urusengero rw'Uwiteka, ni uru. Yeremiya 7:2-4.

Abiringira "amagambo y'ibinyoma" ni abemera ikinyoma. Inzu Uwiteka yubatswe yubatswe ku rufatiro na we ubwe yaremye. Itsinda ry'abanze gusubiza igihe Imana yahamagara, ryihitiyemo inzira zaryo kandi ryishimira ibizira. Bihitiyemo "inzira" n'"ibizira" mu bwinshi, nyamara Yeremiya yavuze ko hari inzira imwe rukumbi yo kunyuramo.

Uwiteka avuga atya ati: "Nimuhagarare mu nzira murebe, mubaze ibyerekeye inzira za kera, mumenye aho inzira nziza iri, maze muyigendemo, ni bwo muzabonera ubugingo bwanyu uburuhukiro." Ariko bo baravugaga bati: "Ntituzayigendamo." Kandi nabashyiriyeho abarinzi mvugaga nti: "Nimwumvire ijwi ry'impanda." Ariko bo baravugaga bati: "Ntituzaryumva." Nuko nimwumve, mwa mahanga mwe, kandi umenye, wa iteraniro we, ibiri muri bo. Wumve, wa si we: dore nzazanira ubu bwoko ibyago, ari byo mbuto z'ibitekerezo byabo, kuko batumviye amagambo yanjye, kandi amategeko yanjye bayanze. "Kuki munkura imibavu iva i Sheba, n'urubingo ruhumura neza ruva mu gihugu cya kure? Ibitambo byanyu bitwikwa ntibyemerwa, kandi ibitambo byanyu ntibinezeza imbere yanjye." Yeremiya 6:16-20.

Mu gice cya cumi na gatanu, Yeremiya yita iteraniro ribi ritigeze ryumva nubwo ryari rifite amatwi "iteraniro ry'abakobanyi." Iryo teraniro ryahawe "umurinzi" mu mateka y'ubutumwa bw'umumarayika wa mbere n'uwa kabiri, kandi nanone mu mateka y'umumarayika wa gatatu, ariko banga kugendera mu nzira nziza, ari yo mayira ya kera. Ahubwo, bagendeye mu "nzira." Ni cyo gituma Yesaya agaragaza ko Imana izatoranya ibishukisho byinshi, kuko bo bahisemo ubwinshi bw'inzira z'ibinyoma mu mwanya w'inzira ntakuka y'amayira ya kera. Nk'uko biri mu buhamya bwa Yesaya, kuramya kw'iteraniro ry'abakobanyi kwanzwe n'Umwami. Mushiki wa White ahuza mu buryo butaziguye ubwinshi bw'ibishukisho bya Yesaya n'igishuko gikomeye cya Pawulo, kandi abishyira mu rwego rwo kwanga ukuri kw'ifatizo, urufatiro Umwami yubakiyeho kandi yubakiraho inzu Ye.

"Ureba ibiri muni y'ibigaragara, ugasoma imitima y'abantu bose, avuga ku bahawe umucyo mwinshi ati: 'Ntibababazwa kandi ntibatangazwa n'imimerere yabo mu by'umuco no mu by'umwuka.' Ni koko, bihitiyemo inzira zabo ubwabo, kandi umutima wabo unezezwa n'ibizira byabo. Nanjye kandi nzahitamo ibyo bibashuka, kandi nzabagezaho ibyo batinya;

kuko igihe nahamagaraga, nta wasubije; igihe navugaga, ntibumvise: ahubwo bakoze ibibi imbere y'amaso yanjye, kandi bihitiramo ibyo ntagiriye ibyishimo.' 'Imana izaboherereza ubuyobe bukomeye, kugira ngo bizere ibinyoma,' kuko batemeye gukunda ukuri kugira ngo bakizwe,' 'ahubwo bishimiye gukiranirwa.' Yesaya 66:3, 4; 2 Abatesalonike 2:11, 10, 12.

Umwigisha wo mu ijuru yarabajije ati: "Ni ubuhe bushukanyi burusha imbaraga buyobya ubwenge nk'ukwiyerurutsa ko murimo kubakira ku rufatiro rukwiriye kandi ko Imana yemera imirimo yanyu, nyamara mu by'ukuri mukora ibintu byinshi mukurikije politiki y'isi kandi mugacumura kuri Yehova? Yoo, ni uburiganya bukomeye, ni ubushukanyi bushitura umutima, bwigarurira intekerezo igihe abantu bigeze kumenya ukuri bibeshya ishusho yo kubaha Imana bakayifata nk'Umwuka n'imbaraga byabyo; igihe bibwira ko bakize kandi ko biyongereyeho ubutunzi kandi ko nta cyo bakeneye, nyamara mu by'ukuri bakeneye byose."

"Imana ntiyahindutse ku byerekeye abagaragu bayo b'indahemuka barinda imyambaro yabo itagira ikizinga. Ariko benshi barimo gutaka bati, 'Amahoro n'umutekano,' nyamara kurimbuka gutunguranye kuri kubagwira. Keretse habayeho kwihana nyakuri kandi kuzuye, keretse abantu bicishije bugufi mu mitima yabo babinyujije mu kwatura kandi bakakira ukuri nk'uko kuri muri Yesu, ntibazigera binjira mu ijuru. Igihe kwezwa kuzakororwa mu nzego zacu, ntituzongera kwicara twisanzuye, twirata ko turi abatunzi kandi twaragwiriye ubutunzi, tudakeneye ikintu na kimwe."

"Ni nde ushobora kuvuga mu kuri uti: 'Zahabu yacu yaciye mu muriro; imyambaro yacu nta kizinga ifite cyatewe n'isi'?" Nabonye Umwigisha wacu yerekana imyambaro y'icyitwa gukiranuka. Ayikuraho, ahishura umwanda wari muni yayo. Hanyuma arambwira ati: "Mbese ntubona uburyo bihishishije ubwibone umwanda wabo n'ububore bw'imico yabo? 'Ni gute umudugudu wizerwa wahindutse indaya!' Inzu ya Data yagizwe inzu y'ubucuruzi, ahantu uko kubaho kw'Imana n'ubwiza bwayo byavuye! Ni yo mpamvu hariho intege nke, kandi imbaraga zikabura." Testimonies, volume 8, 249, 250.

Muri uwo murongo, iteraniro ry'abashinyaguzi ba Yeremiya ryamenyekanye ko ari Abalawodikiya, ari bo bakobwa b'abapfapfa.

"Imimerere y'Itorero ishushanywa n'abakobwa b'abapfapfa, na yo kandi ivugwaho ko ari imimerere y'i Lawodikiya." Review and Herald, 19 Kanama 1890.

Inkumi z'abakobwa b'abapfapfa bagaragaza ko babuze amavuta igihe Ijwi ryo mu Gicuku risesuye, ubwo bahabwa ubuyobe buhuje n'icyemezo cyabo cya kera ku nzira bahisemo kunyuramo, mu gihe banze inzira za kera za Yeremiya. Inzira za kera ni ho kuruhuka no kugarurirwa ubuyanja bibonerwa, kandi uko kuruhuka no kugarurirwa ubuyanja ni imvura y'itumba.

"Erekwa hasi ku gihe ubutumwa bw'umumarayika wa gatatu bwari bugana ku musozo. Imbaraga z'Imana zari zaruhukiye ku bwoko Bwayo; bari barangije umurimo wabo kandi bari biteguye isaha y'igeragezwa yari imbere yabo. Bari barahawe imvura y'itumba, ari yo guhemburwa guturuka imbere y'Umwami, kandi ubuhamya buzima bwari bwarazuwe. Umuburo wa nyuma ukomeye wari wararangurukiye hose, kandi wari warakanguriye kandi

urakaza abatuye isi batashakaga kwakira ubwo butumwa.” Early Writings, 279.

Ni mu gihe cyo gusukwa kwa Mwuka Wera ni ho ubuyobe bukomeye busukwa ku bakobwa b’isugi b’abapfu ba Lawodikiya badakunda ukuri, bityo bagahitamo kwizera ikinyoma mu cyimbo cy’ukuri. Kwangwa kw’ukuri bingana no kwanga amategeko, kuko amategeko y’Imana agaragarira mu mategeko yayo y’ubuhanuzi.

“Ihishurirwa si uguhanga cyangwa gucura ikintu gishya, ahubwo ni ukugaragazwa kw’ibyariho, ariko mbere y’uko bihishurwa bikaba bitari bizwi n’abantu. Ukuri gukomeye kandi kw’iteka kuboneka mu Butumwa Bwiza guhishurwa binyuze mu gushakashaka ubigiranye umwete no kwicisha bugufi imbere y’Imana. Umwigisha mvajuru ayobora ubwenge bw’umushakashatsi wicisha bugufi ushaka ukuri; kandi ku bw’ubuyobozi bwa Mwuka Wera, ukuri ko mu Ijambo kukamenyeshwa. Kandi nta nzira y’ubumenyi irushaho kuba iyizewe kandi ikora neza kuruta kuyoborwa muri ubwo buryo. Isezerano ry’Umukiza ryari iri: ‘Ubwo we, Mwuka w’ukuri, azaza, azabayobora mu kuri kose.’ Ni binyuze mu guhabwa Mwuka Wera ni ho dushobozwa gusobanukirwa Ijambo ry’Imana.”

Umwanditsi wa Zaburi arandika ati: “Umusore yezwa inzira ye n’iki? Ni ukwitondera nk’uko ijamba ryawe ritegeka. Nagushakanye umutima wanjye wose: ntukemere ko nyoba nkava ku mategeko yawe.... Hwejeshya amaso yanjye, kugira ngo ndebe ibitangaza biri mu mategeko yawe.”

“Duhugurirwa gushakashaka ukuri nk’ushaka ubutunzi bwahishwe. Umwami afungura ubwenge bw’umuntu ushaka ukuri by’ukuri; kandi Umwuka Wera akamushoboza gusobanukirwa n’ukuri kw’ibyahishuwe. Ibi ni byo umunyezaburi ashaka kuvuga igihe asaba ko amaso ye yahumukurwa kugira ngo arebe ibintu bitangaje byo mu mategeko. Iyo umutima wifuzaga cyane ubudasanzwe bwa Yesu Kristo, ubwenge bushobozwa gusobanukirwa n’ikuzo ry’isi iruta iyindi. Ni ku bufasha bw’Umwigisha mvajuru gusa dushobora gusobanukirwa ukuri kw’Ijambo ry’Imana. Mu ishuri rya Kristo ni ho twigira kuba abiyoroshya n’abacisha make, kuko duhabwa gusobanukirwa amayobera yo kubaha Imana.” Sabbath School Worker, 1 Ukuboza 1909.

Kwanga ubutumwa cyangwa uburyo bw’imikorere bw’imvura y’itumba ni ukwanga amategeko y’Imana. Igihe Yereimiya yavugaga ati: “ntibumviye amagambo yanjye, haba n’amategeko yanjye, ahubwo barabyanze,” yabaga ahuje na Hoseya.

Ubwoko bwanjye burimburwa no kubura ubumenyi; kuko wanze ubumenyi, nanjye nzakwanga, kugira ngo utazaba umutambyi wanjye; kuko wibagiwe amategeko y’Imana yawe, nanjye nzibagirwa abana bawe. Hoseya 4:6.

Ubumenyi abapfapfa banga ni ukongerwa k’ubumenyi, Daniyeli yagaragaje ko kuzabaho mu gihe cy’imperuka. Mu gihe cy’imperuka mu wa 1798, hanyuma nanone mu gihe cy’imperuka mu wa 1989, habayeho ukongerwa k’ubumenyi kwashyizwe mu buryo bugaragara n’intumwa Imana yahisemo gukoresha ubwo yubakaga urufatiro rwa buri gisekuru muri ibyo bisekuru bibiri bihura. Ayo mahame y’ishingiro yatunganijwe hakurikijwe amategeko amwe yo muri Bibiliya yahishuriwe intumwa zatoranyijwe zo muri ayo mateka yabyo bwite, kandi ayo mahame

y'ishingiro ni inzira za kera za Yeremiya, kandi ni ukuri kuzahagararira amaherezo amavuta y'ubutumwa bwo mu gicuku n'ubw'ijwi rirenga. Imvura y'itumba, mu mateka yo gushyirwaho ikimenyetso kwa ba bihumbi ijana na mirongo ine na bine, ibyara ubutumwa bw'Ugutaka kwa Saa Sita z'ijoro, hanyuma nyuma yaho ikabyara ubutumwa bw'ijwi rirenga mu mateka yo gukoranya izindi ntama z'Imana zikiri i Babuloni. Imvura y'itumba ni ubutumwa kandi ni n'uburyo butuma ubwo butumwa bubaho. Ukongerwa k'ubumenyi kwa Daniyeli gutangiza inzira y'igeragezwa y'intambwe eshatu.

Arambwira ati: Genda, Daniyeli; kuko ayo magambo afunzwe kandi ashyizweho ikimenyetso kugeza igihe cy'imperuka. Benshi bazezwa, bazatunganywa, kandi bageragezwe; ariko abanyabyaha bazakomeza gukora ibyaha; kandi nta n'umwe mu banyabyaha uzasobanukirwa; ariko abanyabwenge bazasobanukirwa. Daniyeli 12:9, 10.

Abanyabyaha ba Daniyeli ni bo bakobwa b'abapfu bo muri Matayo bahitamo kugumana imimerere yabo y'i Lawodikiya. Iyo mimerere yabo igaragarira mu ntambwe ya gatatu y'ibigeragezo bitatu bya Daniyeli, ubwo abanyabwenge n'abanyabyaha bombi bageragezwa. Ikigeragezo cya nyuma ni ho urubanza rushyirwa mu bikorwa, kandi ayo matsinda yombi akagaragaza niba afite amavuta.

“Nanone kandi iyi migani yigisha yuko nta gihe cy'igeragezwa kizabaho nyuma y'urubanza. Iyo umurimo w'ubutumwa bwiza urangiye, hahita hakurikiraho gutandukanywa kw'abeza n'ababi, kandi iherezo rya buri tsinda rigahoraho rishyirwaho iteka ryose.” Christ's Object Lessons, 123.

Kugaragaza imico ku kigeragezo cya gatatu kugaragaza abaririmbyi b'Imana ko ari Abalawodikiya b'abapfu, cyangwa Abafiladelifiya b'abanyabwenge. Ikigeragezo cya nyuma gisohozwa gifatanyije n'ubutumwa bw'imvura y'itumba, bwashyizwe ahagaragara n'uburyo bw'imikorere bw'imvura y'itumba. Kwanga uburyo bw'imikorere bw'imvura y'itumba bishyira umuntu mu mwanya utuma adashobora gusobanukirwa ubutumwa bw'imvura y'itumba. Ubutumwa n'uburyo bw'imikorere byamenyekanishijwe na Yesaya nk'ikigeragezo cya nyuma.

Ni nde azigisha ubwenge? Kandi ni nde azatuma asobanukirwa inyigisho? Ni abamaze gucuka ku mashereka no kuva ku ibere. Kuko itegeko rigomba kujya hejuru y'itegeko, itegeko hejuru y'itegeko; umurongo hejuru y'umurongo, umurongo hejuru y'umurongo; aha duke, na harya duke: Kuko azabwira ubu bwoko akoresheje iminwa y'ibitwenge n'urundi rurimi. Abo ni bo yabwiye ati: Uku ni ko kuruhuka mushobora kuruhisha urushye; kandi uku ni ko kugarurirwa intege: nyamara ntibashatse kumva. Ariko ijambo ry'Uwiteka ryababereye itegeko hejuru y'itegeko, itegeko hejuru y'itegeko; umurongo hejuru y'umurongo, umurongo hejuru y'umurongo; aha duke, na harya duke; kugira ngo bagende, bagwe inyuma, bavunagurwe, batezwe umutego, bafatwe. Nuko nimwumve ijambo ry'Uwiteka, mwa bagabo b'abanyagasuzuguro mwe, mutegeka ubu bwoko buri i Yerusalemu. Kuko mwavuze muti: Twagiranye isezerano n'urupfu, kandi twumvikanye n'ikuzimu; igihe icyorezo cyuzuye kigenda kirengera, ntikizatugeraho: kuko ibinyoma twabigize ubuhungiro bwacu, kandi twihishe muni y'ibinyoma: Ni cyo gituma Uwiteka Imana avuga atya ati: Dore nshyize i Siyoni ibuye ry'ishingiro, ibuye ryageragejwe, ibuye rikomeye ryo mu mfuruka, urufatiro rukomeye: uwizera ntazihutira guhunga. Kandi urubanza nzarugira umurongo, no gukiranuka

nkaguhindura igipimo cy'uringanizo: kandi urubura ruzatembana ubuhungiro bw'ibinyoma, amazi yuzure aho kwihisha. Kandi isezerano mwagiranye n'urupfu rizaseswa, no kumvikana kwanyu n'ikuzimu ntibizahagarara; igihe icyorezo cyuzuye kizanyura, ni bwo kizabatsindagira. Yesaya 28:9–18.

“Ikiboko kirengera” kivugwa mu buhanuzi bwa Bibiliya ni ihungabana rigenda riyongerera ry'itegeko ryo ku cyumweru ritangirira ku itegeko ryo ku cyumweru rigiye kuza vuba muri Leta Zunze Ubumwe za Amerika. Abo Banyolawodokiya b'abapfapfa, abanyabyaha, badafite “gukunda ukuri,” bityo bakanga ukwiyongerera kw'ubumenyi, bizera ko “ikiboko kirengera” “kitazabageraho,” kuko, mu bindi, bahisemo kwemera insobanuro y'ikinyoma y'ikimenyetso cya Roma mu buhanuzi bwa Bibiliya. Mu kubikora batyo, bakoze icyitegererezo cy'ubuhanuzi cy'ikinyoma gishingiye ku rufatiro rwabo bwite rw'ubuhanuzi. Urufatiro rwabo rwubatswe ku musenyi, ushushanya ubwinshi bw'utuyinja duto twamenaguwe. Urufatiro rw'abanyabwenge rwubatswe ku Rutare rumwe rukumbi.

Nk'uko ubuntu bw'Imana nahawe bumeze, jyewe nk'umwubatsi mukuru w'umunyabwenge, nashyizeho urufatiro, undi arwubakaho. Ariko umuntu wese yirinde uko yubaka kuri rwo. Kuko nta wundi rufatiro umuntu ashobora gushyiraho rutari urwashyizweho, ari rwo Yesu Kristo. Ariko niba umuntu yubaka kuri uru rufatiro akoresheje izahabu, ifeza, amabuye y'igicro cyinshi, ibiti, ibyatsi, cyangwa ibikenyeri; umurimo wa buri muntu uzagaragazwa: kuko uwo muni uzawumenyekanisha, kuko uzahishurwa n'umurimo; kandi umurimo uzagerageza umurimo wa buri muntu, uwo ari wo. 1 Abakorinto 3:10–13.

Imfatiro z'ibinyoma zigereranywa n'umfatiro nyakuri, ari wo Kristo Yesu—Igitare. Umfatiro nyakuri cyangwa uw'ibinyoma uzahishurwa mu kigeragezo cya nyuma mu bigeragezo bitatu bya Daniyeli. “Uzahishurwa n'umurimo”—umurimo w'Intumwa y'Isezerano, izaza giturumbuka mu rusengeru rwayo. Maze hagahishurwa itsinda ryagiranye isezerano n'urupfu, kandi hagahishurwa n'itsinda ryagiranye isezerano ry'ubugingo.

Dore, nzohereza intumwa yanjye, kandi ni yo izategura inzira imbere yanjye; kandi Uwiteka, uwo mushaka, azaza mu rusengeru rwe atunguranye, ni we ntumwa y'isezerano, uwo mwishimira: dore, azaza, ni ko Uwiteka Nyiringabo avuga. Ariko ni nde wabasha kwihanganira umunsi wo kuza kwe? kandi ni nde uzahagarara ubwo azaba agaragaye? kuko ameze nk'umurimo w'umucuzi usukura ibyuma, kandi nk'isabune y'abamesa imyenda; kandi azicara nk'utunganya kandi usukura ifeza; kandi azasukura bene Levi, abatunganye nk'izahabu n'ifeza, kugira ngo batambire Uwiteka ituro ryo gukiranuka. Maze ituro rya Yuda n'irya Yerusalemu rizanezeza Uwiteka, nk'uko byari bimeze mu minsi ya kera, no mu myaka ya mbere. Kandi nzabegera kugira ngo mbacire urubanza; kandi nzaba umuhamba wihuse wo gushinja abarizi, n'abasambanyi, n'abarahira ibinyoma, n'abaringanya umukozi umushahara we, n'abarenganya umupfakazi n'impfubyi, n'abanyaga umunyamahanga uburenganzira bwe, kandi batanyubaha, ni ko Uwiteka Nyiringabo avuga. Malaki 3:1–5.

Intumwa y'Isezerano yegera mu rubanza igihe igikorwa cy'igeragezwa cya Daniyeli kigeze ku kigeragezo cya gatatu, kandi abanyabwenge n'abanyabyaha bakageragerezwa. Igikorwa cy'igeragezwa cya Daniyeli kigizwe n'intambwe eshatu gitangira mu gihe cy'imperuka, igihe

igitabo cya Daniyeli gikurwaho ikimenyetso kandi ubumenyi bukiyongera. Ukwiyoungera k'ubumenyi kuzanywa mu mucyo binyuze mu murimo w'intumwa yatoranyijwe ivuza impanda. Iyo ntumwa ni yo Malaki yita "intumwa" "itegura inzira" mbere y'ukuza kw'Intumwa y'Isezerano ihishura mu muriro uwagiranye na Yo isezerano, cyangwa uwahisemo kugirana n'urupfu isezerano. Mu mateka y'Abamilerite, Kristo yaje gitunguranye mu rusengerero rwe ku wa 22 Ukwakira 1844, ikimenyetso cy'inzira kibanziriza ikindi gishushanya itegeko ry'icyumweru rigiye kuza vuba.

"Ukuza kwa Kristo nk'Umutambyi Mukuru wacu akinjira Ahera Cyane, kugira ngo hakorwe kwezwa kw'ubuturo bwera, nk'uko kugaragazwa muri Daniyeli 8:14; ukuza k'Umwana w'umuntu agana ku Mukunzi wa kera, nk'uko kuboneka muri Daniyeli 7:13; n'ukuza k'Umwami ku rusengerero rwe, nk'uko byahanuwe na Malaki, byose ni ibisobanuro by'ikorwa rimwe; kandi ibyo kandi bishushanywa no kuza k'umukwe aje mu bukwe, nk'uko Kristo yabivuze mu mugani w'inkumi icumi, wo muri Matayo 25." Intambara Ikomeye, 426.

Ikizamini cya nyuma mu bizamini bitatu bya Daniyeli kibaho igihe vuba cyane hazashyirwaho itegeko ryo ku Cyumweru, ubwo Intumwa y'Isezerano izaza igahishura binyuze mu muriro uwasezeranye n'ubugingo cyangwa n'urupfu, ibyo bikaba bishyizwe mu rwego rw'Abalewi. Igihe Malaki asobanura abageni b'abanyabwenge n'abapfu bo muri Matayo, ari bo Abalawodikiya n'Abafiladelifiya ba Yohana, n'abanyabwenge n'ababi ba Daniyeli, ayo matsinda yombi ageragereshwa umuriro, maze agahita agaragaza uwari Umulewi cyangwa utari we.

Abalewi ni ikimenyetso cy'abahagaze ari abizerwa muri izo nyigisho ebyiri zo kwigomeka kw'inyana z'izahabu. Ukwigomeka kwa mbere kukaba ukwa Aroni, naho ukwa kabiri kukaba ukwigomeka kwa Yerobowamu. Muri ayo mashusho yombi, Abalewi bagereranyaga abizerwa, kandi ayo mashusho yombi atanga abagabo babiri bo guhamya ubudahemuka bw'itsinda rigereranywa n'Abalewi ku itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba. Aroni yakoze inyana y'izahabu. Zahabu ni ikimenyetso cya Babuloni, kandi inyana ni ishusho y'inyamaswa. Hanyuma ashyiraho umunsi mukuru, maze abantu b'abapfapfa babyinira iryo yana bambaye ubusa. Ukwigomeka kwabo kose kwari gushingiye kandi gusunitswe no kwanga Mose, intumwa yatoranyijwe.

Maze Mose abwira Aroni ati: "Aba bantu bagukoreye iki, ko wabazaniye icyaha gikomeye bene aka kageni?" Aroni aramusubiza ati: "Umujinya wa databuja we gushya; uzi aba bantu, ko bihaye gukora ibibi. Kuko bambwiye bati: 'Dukorere imana zizajya zituyobora imbere; kuko uyu Mose, wa muntu wadukuye mu gihugu cya Egiputa, tutazi icyamubayeho.' Nuko ndababwira nti: 'Ufite zahabu wese nayikureho.' Barayimpa; maze nyijugunya mu muriro, havamo iyi nyana." Maze Mose abonye ko abantu bambaye ubusa; (kuko Aroni yari yabambitse ubusa kugira ngo babe igisebo imbere y'abanzi babo;) Mose ahagarara ku irembo ry'ingando aravuga ati: "Uri ku ruhande rw'Uwiteka ni ansange." Abahungu ba Lewi bose bateranira aho ari. Arababwira ati: "Uku ni ko Uwiteka Imana ya Isirayeli avuga iti: Buri muntu yambike inkota ye ku rubavu rwe, munyure mu ngando mutambuka muvayo, muhere ku irembo rimwe mujye ku rindi, maze mwise buri muntu umuvandimwe we, buri muntu mugenzi we, na buri muntu muturanyi we." Nuko abana ba Lewi bakora nk'uko Mose yabategetse; kuri uwo munsi abantu bagera ku bihumbi bitatu barapfa. Kuva 32:21-28.

Ababyinnye bishimaga bari Abalayodikiya bagaragaje “isoni z’ubwambure bwabo,” ari byo biburira byo ku cyorezo cya gatandatu, umuburo werekeye ngombwa ko hasobanurwa neza imiterere y’inyabubasha zigezweho za Roma mu buryo butatu, ari zo ikiyoka, inyamaswa, n’umuhanuzi w’ibinyoma. Uwo muburo uvuguruzwa mu buryo bukomeye ubusobanuro bwihariye bwa Uriah Smith bwashyize ukuri kujyanye n’icyorezo cya gatandatu na Harumagedoni.

Abagaragaje imimerere yabo y’i Lawodikiya bari baranze ubutware bw’intumwa yatoranyijwe kandi bagaragaza uko gusobanukirwa kw’akayoberane nk’uko bimeze ku bahitamo kwita ikimenyetso cya satani cy’“igitambo gihoraho” ikimenyetso cy’ubumana cy’umurimo wa Kristo mu rusengero rwo mu ijuru. Bavugaga ko agakiza kabo katuruka ku mana y’ikigereranyo, ariko iyo mana bahisemo kuramya yari ikigereranyo cy’imana ya Egiputa, kandi Egiputa ni ikigereranyo cy’ikiyoka. Nk’uko byari bimeze ku Bwadiyantsiti bw’i Lawodikiya, banze ukuri ko “igitambo gihoraho” ari ikigereranyo cy’i Roma ya gipagani, ari yo kiyoka, maze bita ikimenyetso cya satani ikimenyetso cya Kristo.

Mwana w’umuntu, erekeza amaso yawe kuri Farawo umwami wa Egiputa, umuhanuzeho, ndetse n’Egiputa yose: Vuga, uvuge uti: Uku ni ko Uwituka Imana ivuga iti: Dore nguhagurukiyeho, Farawo mwami wa Egiputa, wa kiyoka kinini kirambaraye hagati mu nzuzi zacyo, kivuga kiti: Uruzi rwanjye ni urwanjye ubwanjye, kandi narwihangiyeho ubwanjye. Ezekiyeli 29:2, 3

Abigometse ba Aroni bemeye ikinyoma bavugaga ko ikimenyetso cy’ikiyoka, cyagereranywaga n’inyana ya zahabu, ari cyo mana yabakijije uburetwa bwo mu Egiputa. Uwadiyantsiti mu Lawodikiya wemera ikinyoma uvugaga ko ikimenyetso cya Roma ya gipagani (ikiyoka), kigereranywaga na “iby’igihe cyose,” ari ikimenyetso cya Kristo, we umurimo we ukaba uwo gukiza abantu uburetwa bw’icyaha mu murimo. We wo mu buturo bwera bwo mu ijuru. Nanone banze intumwa yatoranyijwe, nk’uko Uwadiyantsiti mu Lawodikiya na wo wabigenje mu mpaka zerekeye ubusobanuro bw’ikigereranyo cya “iby’igihe cyose.”

Mu gisekuru cya mbere (1844 kugeza 1888) cy’Abadiyantsiti b’i Lawodikiya, banze umurimo wa Miller wo kumenya ibihe birindwi. Mu gisekuru cya kabiri (1888 kugeza 1919) batangiye inzira yo kwanga ukuri kw’“iby’igihugu.” Mu gisekuru cya gatatu (1919 kugeza 1957) basubiye ku myumvire y’Abaporotesitanti b’abagambanyi ivugaga ko abagome bo mu bwoko bwawe ari Antiyokusi Epifane. Ku wa 11 Nzeri 2001 banze uruhare rwa Isilamu mu buhanuzi bwa Bibiliya ubwo ishyamba ryagateraga kuri uwo munsu. Ayo kuri ane yose yashyigikiye na Miller kandi agaragazwa ku bisate bibiri bya Habakuki, kandi yose ni ukuri shingiro kwitirirwa umurimo wa Miller, uwo Mushikiwacu White yita “uwatoranyijwe.”

Ubugome bwa Yerobowamu bwatangiyeho mu itangiriro ry’ubwami bwo mu majyaruguru bwari bugizwe n’imiryango icumi yagize Yerobowamu umwami wayo wa mbere. Yerobowamu yakozwe inyana ebyiri z’izahabu, imwe ayishyira i Beteli, bisobanurwa ngo inzu y’Imana, indi ayishyira i Dani, bisobanurwa ngo urubanza. Hamwe, Beteli na Dani bigereranyaga ihuriro ry’itorero (Beteli) n’ubutegetsi bw’igihugu (Dani). Kandi nk’uko byari bimeze mu bugome bwa Aroni, izo nyana zakozwe mu izahabu, ikimenyetso cya Babuloni, kandi zombi zari ishusho y’inyamaswa. Nk’uko

byagenze kuri Aroni, Yerobowamu yashyizeho umunsi mukuru wa buri mwaka kandi agaragaza izo nyana nk’imana zakijije ubwoko bw’Imana zikabukura muri Egiputa.

Nuko Yerobowamu aribwira mu mutima we ati: Ubu ubwami buragarukira inzu ya Dawidi. Niba ubu bwoko buzamuka kujya gutamba ibitambo mu nzu y’Uwiteka i Yerusalemu, umutima w’ubu bwoko uzongera guhindukira ukagarukira umwami wabwo, ari we Rehobowamu umwami w’u Buyuda; bazanyica, basubire kwa Rehobowamu umwami w’u Buyuda. Ni cyo cyatumye umwami agisha inama, akora inyana ebyiri z’izahabu, arababwira ati: Birabaruhiye cyane kuzamuka i Yerusalemu; dore imana zawe, wa Bisirayeli we, zagukuye mu gihugu cya Egiputa. Imwe ayishyira i Beteli, indi ayishyira i Dani. icyo kintu kiba icyaha; kuko abantu bagiye gusengera imbere y’imwe, bakagera i Dani. Kandi yubaka inzu z’ahasengerwaga ku tununga, ashiraho abatambyi avanye mu bantu basanzwe, abatari abo mu bahungu ba Levi. Yerobowamu ashiraho umunsi mukuru mu kwezi kwa munani, ku munsi wa cumi na gatanu w’ukwezi, usa n’umunsi mukuru uba mu Buyuda, atambira ku gicaniro. Uko ni ko yabigenje i Beteli, atambira inyana yari yarakoze; kandi i Beteli ahashyira abatambyi bo ku tununga yari yarakoze. Nuko ku munsi wa cumi na gatanu w’ukwezi kwa munani, ari ko kwezi yari yarigennye mu mutima we bwite, atambira ku gicaniro yari yarakoze i Beteli; ashiriraho Abisirayeli umunsi mukuru; maze azamuka ku gicaniro gutamba no kosha imibavu. 1 Abami 12:26–33.

Yerobowamu “yacuze mu mutima we bwite,” bikaba bigaragaza umurimo wa Uriah Smith wo kwinjiza “ubusobanuro bwihariye” bwamubereye ishingiro ryo kubakaho urugero rwe rw’ubuhanuzi. Yerobowamu yakurikiye icyitegererezo cya Aroni, bityo agoreka ishusho y’imana ya Egiputa ayigaragaza nk’Imana y’ukuri. Imana Aroni na Yerobowamu bombi bakoze yari ishingiyeye ku gukoresha nabi ikimenyetso cy’imimerere ibiri ya Roma nk’ikimenyetso cy’ubutegetsi bwa leta n’ubutegetsi bw’itorero. Aroni na Yerobowamu bombi bagaragazaga ishusho y’ububasha bwa cya kiyoka, binyuze mu kimenyetso cy’ishusho ya ya nyamaswa. Ni cyo gituma ayo mateka yombi yera y’ubwigomeke agereranya ikigeragezo gikomeye cy’ubwoko bw’Imana, ari na cyo iherezo ryabo ry’iteka rizashingirwaho rigafatwaho umwanzuro. icyo kigeragezo, nk’uko ibyahumetswe bivuga, ni ikigeragezo cy’iremywa ry’ishusho ya ya nyamaswa.

Impaka ya mbere yavutse ku kimenyetso cya Roma nk’abambuzi b’abantu bawe, ikimenyetso cyageze no ku mbonerahamwe y’abapayiniya yo mu 1843, yavugaga ko Antiyokusi Epifane ari we mubambuzi, mu mwanya w’ukuri k’uko abambuzi ari Roma. Impaka ya mbere yagaragaje impaka ya nyuma yerekeye abambuzi b’abantu bawe kuba ari Roma, aho ubu havugwa ko Leta Zunze Ubumwe za Amerika ari zo bambuzi, atari Roma. Nyamara Antiyokusi ni ikimenyetso cya Leta Zunze Ubumwe za Amerika mu mironko ya cumi kugeza ku ya cumi n’itanu ya Daniyeli cumi na rimwe, bityo ikinyoma cyo mu ntangiriro n’ikinyoma cyo ku iherezo ku byerekeye ugereranywa uwo ari we, birasa rwose.

Umwijima n’urujijo ku byerekeye icyo Antiyokusi yashushanyaga mu minsi y’imperuka bitera urujijo ku ishusho y’inyamaswa, nk’uko byagenze no mu kwigomeka kwa Aroni na Yerobowamu. Urujijo ku ishusho y’inyamaswa rurimo kuba muri cya gihe nyine ikigeragezo gikomeye ku bwoko bw’Imana ari ugushingwa kw’ishusho y’inyamaswa.

“Uwiteka yanyeretse mu buryo busobanutse ko ishusho y’inyamaswa izashyirwaho igihe cy’igeragezwa kitarangira; kuko ari yo izaba ikigeragezo gikomeye cy’ubwoko bw’Imana, ari na cyo iherezo ryabo ry’iteka rizagenerwaho. icyo mwemera ni uruvange rw’ibidahuye ku buryo ari bake cyane bazabishukwamo.

“Mu Byahishuwe 13 iyi ngingo itangajwe mu buryo bugaragara; [Byahishuwe 13:11–17, hasubiwemo amagambo yayo].”

“Iki ni cyo kigeragezo ubwoko bw’Imana bugomba kunyuramo mbere y’uko bushyirwaho ikimenyetso. Abose bagaragaje ubudahemuka bwabo ku Mana bubahiriza amategeko yayo, kandi banga kwemera isabato y’impimbano, bazahagarara muni y’ibendera ry’Umwami Imana Yehova, kandi bazahabwa ikimenyetso cy’Imana ihoraho. Naho abareka ukuri gukomoka mu ijuru maze bakemera isabato yo ku Cyumweru, bazahabwa ikimenyetso cy’inyamaswa.” Manuscript Releases, volume 15, 15.

Igihe Mushiki wa White yashyigikiraga igitekerezo cya Miller cy’uko “ibya buri muni” bishushanya Roma ya gipagani, yavuze ko uherye mu 1844, “izindi nyigisho”, mu bwinshi, zakiriwe maze zitera “umwijima n’urujijo.” Urujijo ruterwa n’inyigisho z’ibinyoma ku byerekeye “ibya buri muni,” ari ikimenyetso cya Roma ya gipagani, nk’“abambuzi b’ubwoko bwawe,” ruterwa urujijo n’umwijima ku byerekeye itandukaniro riri hagati ya Roma n’igishushanyo cya Roma.

Impaka za mbere n’iza nyuma zerekeye ku kimenyetso cya Roma zabaye hagati y’abantu b’isezerano rya kera bari barimo gusimburwa n’abandi bantu bari icyo gihe barimo guhinduka abantu b’isezerano rishya b’Imana. Iyo mpaka yarimo no kutemera gutegekwa n’amategeko asanzwe y’ikibonezamvugo, kuko ijamba “kandi” riri mu murongo wa cumi na kane, ryanzwe n’Abaporotesitanti, bityo bavuga ko abambuzi bagomba kuba ari ubutware bumwe n’ubugereranywa mu mirongo ibanza.

Byagereranyaga uguhindura Ibyanditswe igihe Antiyokusi yashyirwagaho kuba “abambuzi.” Iryo ryari isobanura ry’umuntu ku giti cye, kuko inyigisho zose z’ibinyoma zirwanya ukuri ari ugusobanura kw’umuntu ku giti cye. Ubwumvikane buke ubwabwo bwabaye ukuri kw’ishingiro, kuko bwanditswe ku mbonerahamwe y’abapayiniya yo mu 1843. Kwemezwa kw’iyo mbonerahamwe n’ihumekerwa kwemeje kandi gushimangira “abambuzi” nk’ikimenyetso cya Roma, kandi byakuje uburemere bw’uko kuri, kuko kwanga iyo nyigisho byari ukwanga byombi, urufatiro n’ubutware bw’Umwuka w’Ubuhanuzi.

Gusobanukirwa neza kw’abambuzi bo mu bwoko bwawe bahagarariye Roma, iyo byongewe ku rugero rw’ubuhanuzi abamarayika bahaye William Miller, kuko rwahuzaga n’urugero rw’ubuhanuzi yaje gusobanukirwa no kwamamaza, ari rwo: ko Roma ya gipagani na Roma ya gipapa byari umusingi w’ibyoyakoresheje byose mu gusobanura ubuhanuzi.

Ubusobanuro bwite bwa Uriah Smith bwerekanaga ko umwami wo mu majyaruguru uvugwa mu murongo wa mirongo itatu n’itandatu wa Daniyeli cumi n’umwe ari Ubufaransa, hanyuma ko mu murongo wa mirongo ine ari Turukiya; ibyo byari bigize ibiranga bibiri by’ibinyoma by’umwami wo mu majyaruguru. Kwanga kwa Smith urufatiro mu wa 1863 kwamuviriyemo ubuhumyi

bwatumye adashobora kubona rimwe mu mategeko y'ingenzi cyane y'ubuhanuzi, ari ryo iri: ko hafi y'igihe cya Kristo, ubuhanuzi bwagaragazaga ibice by'umwuka bya none byashushanywaga n'ibice bya kera by'ukuri. Pawulo yigishije by'umwihariko uku kuri ubwo yagaragazaga ko icyabanje kuza cyari icy'ukuri, hanyuma nyuma hakaza icy'umwuka.

Ariko icyabanje si icy'Umwuka, ahubwo ni icy'umubiri; hanyuma hakaza icy'Umwuka. 1 Abakorinto 15:46.

Smith yari umwe mu bantu b'isezerano bari basimbuye Ubuporotesitanti bw'ubuhakanyi nk'ubwoko bw'Imana, ariko yashyigikiye ubugome bwabo igihe yangaga ya bihe birindwi, maze atangiza imbonerahamwe ye yo mu 1863. Gukurikiza ubusobanuro bwe bwite byabyaye gusobanukirwa kutari ukuri kwa Arumagedoni yo mu Iyahishuwe igice cya cumi na gatandatu, ari na byo biba ikindi kigeragezo ku byerekeye gusobanukirwa nyakuri kwa Roma.

Mu mpaka wa mbere werekeye abambuzi, Smith yashushanyaga abari baragize uruhare mu isohozwa rya mbere ry'umugani w'abakobwa cumi. Bityo rero, ku bw'imyumvire ye bwite yerekeye umwami wo mu majyaruguru, ashushanyaga ubwoko bw'isezerano bwari burimo kurengerwa hagati ya 1856 na 1863, ubwo bwahindukaga Itorero ry'Abadiventisiti b'Umunsi wa Karindwi b'i Lawodikiya. Nk'uko byagenze ku Baporotesitanti mu mpaka zerekeye abambuzi, Smith yirengagije ububasha bw'imbenezamvugo bw'uwo murongo, uwo yagoretse awushyiramo ubusobanuro bwe bwite; kuko, mu rwego rw'imbenezamvugo, umwami wo mu majyaruguru kuva ku murongo wa mirongo itatu n'umwe kugeza ku wa mirongo ine n'itanu ahora ari kandi ari we wenyine ubutware bwa gipapa.

Mu mpaka yerekeye "ibya buri muni," ibinyoma byinjijwe mu mateka y'Abadiventisiti na Willie White hamwe na A. G. Daniells kugira ngo bashyigikiye igitekerezo cya kera cy'Abaporotesitanti cy'uko "ibya buri muni" byagereranyaga umurimo wa Kristo wo mu rusengeru rwo mu ijuru. Ayo mateka yihariye yamaze kumenyekana mu Mbonerahamwe za Habakuki, ariko ni iby'ingenzi kwitondera ubuhamya bw'ibinyoma bwajyanaga no guteza imbere no gushinga iyo myumvire itari yo, kuko gusobanukirwa nyako kwari kwaramenywe na Miller mu rwa Kabiri rw'Abatesalonike, aho ikibazo ari ugushyira mu buryo bwo kugereranya ab'"abakunda ukuri" n'"abemera ibinyoma."

Impaka yerekeye "ibya buri muni" yongera ku gusobanukirwa kwubakitse umurongo ku murongo ko impaka ya nyuma yerekeye i Roma ibaho mu gihe cyo gusukwa kwa Mwuka Wera. Mu gihe Mwuka Wera ari gusukwa avuye hejuru, imbaraga zituruka hasi ziri kuzamuka kandi zikigarurira abazemera nk'aho ari imbaraga z'Imana, nyamara ari ubuyobe bukomeye.

"Imbaraga ebyiri zikomeye ziri mu mpaka zirakora, imwe iva hasi, indi iva hejuru. Umuntu wese ari muni y'ubutware bw'ibanga bw'imwe cyangwa ubundi, kandi ibikorwa bye bizahishura imiterere y'ihumekwa bivaho. Abungu ubumwe na Kristo bazahora bakorera mu nzira za Kristo. Abafitanye ubumwe na Satani bazakora bayobowe n'ihumekwa ry'umuyobozi wabo, barwanya imbaraga n'imikorere bya Mwuka Wera. Ubushake bw'umuntu busigarana umudendezo wo gukora, kandi binyuze mu bikorwa ni ho hahishurwa umwuka uri gukorera ku mutima. 'Muzabamenyera ku mbuto zabo.'" The 1888 Materials, 1508.

Itandukaniro ry'ubuhanuzi mu mpaka zerekeye "iby'iteka" ni ukugaragaza ikimenyetso cy'ikiyoka nk'ikimenyetso cya Kristo. Abanga ukuri, baba bananga n'umurimo wa Miller wavumbuye uku kuri; kandi kubigenza batyo baba banze Umwuka Wera, maze bagakora icyaha kitabababarirwa.

Mu nyandiko ikurikira tuzasesengura impaka zerekeye Roma zabaye nyuma gato ya tariki ya 11 Nzeri 2001.

"Tubayeho mu gihe ubuzima bufite agaciro gakomeye cyane kandi gishishikaje cyane. Iherezo rya byose riregereje. Ibibaho bitangaje bizakomeza kugenda bihishurwa imbere yacu; kuko imbaraga zitaboneka n'amaso ziri gukora, zigaragaza ibikorwa bikomeye cyane. Imbaraga z'umwijima zo hasi zirimo gukoresha abantu, kandi abantu babi barimo gufatanya n'abamarayika babi kurwanya amategeko y'Imana no kwizera kwa Yesu; muri icyo gihe kandi, imbaraga iva mu ijuru iri gukorera ku bantu bazemera kuyoborwa n'imbaraga mvajuru, kandi ubwoko bw'Imana burimo gufatanya n'ibiremwa byo mu ijuru bifite ubwenge. Nta kindi kitari ukwizera nyakuri, nyakuri koko, kizabasha kurokoka igitutu kizagera kuri buri muntu muri iyi minsi y'imperuka kugira ngo kimugerageze kandi kimushungure. Imana igomba kutubera ubuhungiro; ntidushobora kwiringira imigenzo, ibyo twiyemerera ku munwa, imihango, cyangwa urwego rwacu, cyangwa ngo twibwire ko kubera ko dufite izina ry'uko turi bazima, tuzashobora guhagarara ku munsu wo kugeragezwa. Ikintu cyose gishobora kunyeganyezwa kizanyeganyezwa, kandi ibintu bidashobora kunyeganyezwa n'uburiganya n'ibihendo byo muri iyi minsi y'imperuka, ni byo bizaguma bihamye. Fatanyiriza ubugingo ku Rutare rw'iteka ryose; kuko muri Kristo wenyine ari ho hazaboneka umutekano. Yesu yasobanuye iminsi tubayemo ko ari iminsi y'akaga. Yaravuze ati: 'Nk'uko byari biri mu minsi ya Nowa, ni ko kugaruka k'Umwana w'umuntu na ko kuzaba. Kuko nk'uko mu minsi yari ibanziriza umwuzure bari barya kandi banywa, bashaka kandi bashyingira, kugeza ku munsu Nowa yinjijye mu nkuge, ntibabimenye kugeza aho umwuzure uziriye ukabatwara bose; ni ko kugaruka k'Umwana w'umuntu na ko kuzaba.' 'Ni na ko byari biri mu minsi ya Loti; bararyaga, bakanywa, baguraga, bagurishaga, bateraga, bubakaga; ariko ku munsu nyirizina Loti yasohotse i Sodomu, hagwa umuriro n'amazuku biva mu ijuru, birabarimbura bose. Uko ni ko bizamera ku munsu Umwana w'umuntu azahishurirwaho.' 'Ubwo Umwana w'umuntu azaza afite ubwiza bwe, n'abamarayika bera bese bari kumwe na we, ni bwo azicara ku ntebe y'ubwami bw'ubwiza bwe: kandi amahanga yose azakoranyirizwa imbere ye: maze azayatandukanye, umwe ukwe n'undi ukwe, nk'uko umwungeri atandukanya intama n'ihene: intama azazishyira iburyo bwe, ariko ihene azizashyire ibumoso. Maze Umwami azabwire abo iburyo bwe ati: Nimuze, mwebwe abo Data yahaye umugisha, muragwe ubwami mwateguriwe uhereye ku iremwa ry'isi.' Imigendere yacu muri ubu buzima ni yo izagena iherezo ryacu ry'iteka muri buriya buzima; twasigiwe guhitamo kuvuga niba tuzabana n'abaragwa ubwami bw'Imana, cyangwa n'abajya mu mwijima w'inyuma. Imana yakoze ibishoboka byose kugira ngo dukizwe; none rero nimucyo twungukire ku cyo cyaguzwe igiciro kitagereranywa. 'Kuko Imana yakunze abari mu isi cyane, byatumye itanga Umwana wayo w'ikinege, kugira ngo umuntu wese umwizera atarimbuka, ahubwo ahabwe ubugingo buhoraho.'" Youth Instructor, August 3, 1893.